

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Uniwersytetu w Białymstoku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku lingwistyka stosowana „Wschód-Zachód” na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WKS.8014.58.2022.2.AZ

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, wyraża:

negatywną opinię

w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku lingwistyka stosowana „Wschód-Zachód” na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Uzasadnienie:

1. Niewłaściwe przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych.
Uczelnia w koncepcji kształcenia nie określiła roli poszczególnych dyscyplin naukowych w procesie kształcenia przyporządkowując jednocześnie kierunek w 90% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny językoznawstwo i w 10% do dyscypliny literaturoznawstwo. Przyporządkowanie kierunku w niskim procencie do dyscypliny literaturoznawstwo świadczy o tym, nie stanowi ona jego teoretycznych podstaw, co znajduje potwierdzenie w jedynym efekcie uczenia się w zakresie wiedzy odnoszącym się do tej dyscypliny naukowej, w której jest ona wymieniana jedynie jako literacki kontekst obszarów językowych objętych ramami studiów, obok kontekstu historycznego, kulturowego i społecznego.
2. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie odpowiadają dyscyplinom, do których został on przyporządkowany.
Efekty uczenia się powiązane z charakterystyką P6S_WG odnoszą się do dyscypliny naukowej językoznawstwo do której został przyporządkowany kierunek, przy czym w znaczącej części niewłaściwie identyfikują ją z operacyjną wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim, a także znajomości kulturowych norm komunikacji, np. student zna i rozumie „język A na poziomie C1 w zakresie komunikacji ustnej i pisemnej, kompozycji i analizy tekstu oraz słownictwa i gramatyki” lub „języki B i C na poziomie B2 w zakresie komunikacji ustnej i pisemnej, kompozycji i analizy tekstu oraz słownictwa i gramatyki”. Jednocześnie efekty uczenia się nie obejmują komplementarnej wiedzy w tej dyscyplinie, lecz wybrane jej elementy, tzn. student ma poznać terminologię właściwą dla całej dyscypliny naukowej, ale teoretyczne zagadnienia tylko w odniesieniu do komunikacji językowej, a jednocześnie ma się orientować w najważniejszych kierunkach i metodach badań lingwistycznych. Efekty uczenia się powiązane z charakterystyką P6S_WG

odnoszą się do kontekstu literackiego, co umożliwia powiązanie ich z dyscypliną literaturoznawstwo, ale też obejmują wiedzę umożliwiającą powiązanie ich z dyscyplinami: nauki o kulturze i religii, historia oraz nieokreślonymi dyscyplinami w dziedzinie nauk społecznych, do których kierunek nie został przyporządkowany. Dodatkowo jeden z efektów odwołuje się pośrednio poprzez znajomość zaawansowanego aparatu pojęciowego z zakresu technologii informacyjnej do informatyki i analogicznie do filozofii.

3. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie odpowiadają koncepcji kształcenia. Koncepcja kształcenia obejmuje przygotowanie do wykonywania szerokiego katalogu zawodów, przy czym, nie wskazuje ona w jakim zakresie na kierunku prowadzone jest celowe kształcenie. Katalog ten obejmuje zawody: tłumacza języka niemieckiego i rosyjskiego, eksperta językowego w zakresie języka niemieckiego i rosyjskiego, pracownika wydawnictwa, pracownika biurowego w wielonarodowych przedsiębiorstwach, korporacjach działach obsługi klienta, dziennikarza, pracownika instytucji samorządowych, państwowych, pozarządowych i europejskich, firm w branżach związanych z tłumaczeniami, edukacją, biznesem, turystyką, służbą zdrowia, służbami granicznymi oraz celnymi, instytucjami kulturalno-oświatowe, a efekty uczenia się odnoszą się jedynie do niedookreślonego zakresu kompetencji translatorskich. Jednocześnie efekty uczenia się odnoszą się do przygotowania studenta do prowadzenia badań naukowych.
4. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie odpowiadają charakterystynom Polskiej Ramy Kwalifikacji. Wiedza z zakresu dyscyplin naukowych, które mają subsydiarny, związany z różnymi rodzajami działalności zawodowej kontekstowy dla lingwistyki charakter: historii, nauk o kulturze i religii, filozofii, informatyki i literaturoznawstwa została powiązana z charakterystyką P6S_WG, odnoszącą się do dyscyplin naukowych stanowiących teoretyczne podstawy kierunku. Ponadto ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie uwzględniają wszystkich kompetencji zawartych w charakterystykach Polskiej Ramy Kwalifikacyjnej na poziomie 6. Na przykład pominięte zostały: P6S_UK potrafi „brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich”; P6S_UW potrafi „wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych poprzez stosowanie (...) zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (IT)”.
5. Sposób sformułowania efektów uczenia się uniemożliwia stworzenie systemu ich weryfikacji. Część założonych dla kierunku ogólnych efektów uczenia się sformułowana jest w sposób niezrozumiały i poddający się różnym interpretacjom, np. efekt student zna i rozumie: „aparat pojęciowy z zakresu filozofii na poziomie zaawansowanym” nie wskazuje, czy ten aparat pojęciowy student zna w językach obcych w języku polskim, nie jest też jasne, czy chodzi o filozofię na poziomie zaawansowanym, czy o zaawansowany aparat pojęciowy. Do tego dochodzi niespójności terminologiczna, gdy na równi z językoznawstwem wymieniana jest jego subdyscyplina – translatoryka. W programie studiów poszczególnym zajęciom przypisano ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się. Nie są one możliwe do osiągnięcia w czasie przeznaczonym na pojedyncze zajęcia i jednocześnie w związku z tym,

że każdy pojedynczy efekt przypisany jest do kilku zajęć, jest on wielokrotnie osiągany przez studentów. Brak szczegółowych efektów uczenia się i niejasny sposób sformułowania części ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się uniemożliwia stworzenie skutecznego systemu ich weryfikacji, zapewniającego ocenę, że studenci osiągnęli w całości założone dla kierunku ogólne efekty uczenia się.

6. Treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia efektów uczenia się założonych dla poszczególnych zajęć i nie odpowiadają przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

Ponieważ do poszczególnych zajęć przypisano jedynie ogólne efekty uczenia się, to zakres treści programowych założonych dla każdego pojedynczego zajęcia umożliwia osiągnięcie wybranych aspektów tych efektów uczenia się. Opis treści programowych dla większości zajęć ogranicza się tylko do osiągnięcia efektów w kategorii wiedza, z pominięciem efektów w kategoriach umiejętności i kompetencje społeczne, a jednocześnie w wielu przypadkach nie wskazuje on na treści programowe, lecz mniej lub bardziej lakonicznie wyrażone cele zajęć, np. „celem kursu jest rozwijanie kompetencji dyskursywnej (...) na drodze zintegrowanego kształcenia sprawności receptywnych (...) i produktywnych (...) w oparciu o materiały autentyczne (...). Rozwijanie kompetencji dyskursywnej zintegrowane jest ponadto z kształtowaniem kompetencji lingwistycznej, tj. poszerzaniem zasobu leksykalnego w zakresie przewidzianych kręgów tematycznych oraz dalszego pogłębiania poprawności gramatycznej, ortograficznej i fonetycznej”. Nieprawidłowe zidentyfikowanie, na poziomie ogólnych efektów uczenia się, umiejętności językowych jako kompetencje w dyscyplinie językoznawstwo, poskutkowało marginalizacją treści programowych odniesionych do wiedzy powiązanej z zagadnieniami dotyczącymi obiektów i zjawisk oraz metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiących podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny językoznawstwa. Treści programowe odniesione do dyscypliny literaturoznawstwo ograniczają się do rudymenarnej wiedzy, takiej jak funkcje literatury, utwór literacki jako struktura znaczeniowa, gatunki literackie, charakterystyczne cechy utworu lirycznego, budowa wiersza, metaforyka, typy narracji w prozie, struktura czasowa tekstu prozatorskiego, przestrzeń w dziele literackim, cechy charakterystyczne dramatu i charakterystyki najważniejszych osiągnięć literatury niemieckiej i rosyjskiej w kontekście kulturowym oraz rozwijania umiejętności rozumienia dzieła literackiego w kontekście procesu historycznoliterackiego i kulturowego.

7. Treści programowe nie odpowiadają koncepcji kształcenia
Treści programowe umożliwiają nabycie kompetencji w zakresie translatoryki w aspekcie komunikacji w biznesie i administracji oraz komunikacji w mediach i kulturze, co nie odpowiada szerokiemu katalogowi zawodów wymienionych w koncepcji kształcenia, a jednocześnie nie umożliwiają przygotowania studentów do prowadzenia badań naukowych.
8. Przeszacowany został wymiar zajęć dla praktycznej nauki języka obcego.
Na kształcenie językowe w zakresie języka niemieckiego z poziomu A2 wg WSOKJ do C1 w programie studiów przewidziano 540 obowiązkowych godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz 39 punktów ECTS, co daje 975-1170 godzin całkowitego nakładu pracy studenta, a w zakresie języka rosyjskiego od poziomu

zero do B2 odpowiednio 460 godzin i 36 ECTS, co daje 900-1080 godzin całkowitego nakładu pracy studenta. Dodatkowo każdy student musi wybrać zajęcia doskonalące w zakresie jednego z tych języków w wymiarze 120 godzin i 8 ECTS, co daje jeszcze 200-240 godzin całkowitego nakładu pracy studenta. Wytyczne ESOKJ zakładają na progres z poziomu A2 do C1 ok. 520-620 godzin całkowitego nakładu pracy studenta, a na progres z poziomu zero do B2 - ok. 500-600 godzin, tak więc zaproponowany wymiar zajęć jest ponad dwukrotnie wyższy od potwierdzanego doświadczeniem czasu potrzebnego do osiągnięcia zakładanego przyrostu kompetencji.

9. Program studiów nie zapewnia w wymaganym wymiarze zajęć do wyboru.

Do zajęć do wyboru została zaliczona praktyka zawodowa, mimo, że nie jest ona programowo powiązana z prowadzonymi na kierunku specjalnościami, a studenci nie dokonują wyboru problematyki praktyki, osiągając te same efekty uczenia się i poprzez te same bardzo ogólnie zarysowane treści programowe, lecz jedynie wskazują miejsce odbycia praktyki. Co skutkuje nie spełnieniem wymagań.

10. Do zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinach do których został przyporządkowany kierunek włączono zajęcia, które z tą działalnością naukową nie są powiązane.

Zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinach do których został przyporządkowany kierunek, w których uwzględnia się przygotowanie studentów do pracy naukowej przypisano 179 punktów ECTS, przy czym znaczna część tych zajęć ani nie jest związana z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową, ani nie służy przygotowaniu studentów do pracy naukowej. Są to przede wszystkim zajęcia służące kształtowaniu kompetencji językowych na poziomie C1 lub B2 ESOKJ. Zajęcia te nie są prowadzone w dyscyplinie naukowej językoznawstwo, lecz obejmują operacyjną wiedzę dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim, a także znajomości kulturowych norm komunikacji i w znacznej części prowadzone są przez osoby z tytułem zawodowym magistra, które nie prowadzą żadnych badań naukowych.

11. Zasady odbywania praktyk nie zapewniają ich prawidłowego przebiegu.

Na kierunku zaplanowano praktyki w wymiarze 120 godzin i 5 punktów ECTS, przy czym podobnie jak w przypadku innych zajęć nie założono specyficznych dla nich efektów uczenia się i na wysokim stopniu ogólności określono treści programowe, zakładając, że studenci będą podczas praktyk wykonywać zadania, do których nie zostali przygotowani podczas zajęć w Uczelni, np. pracownika biurowego. Zadania te też są sformułowane w sposób niezrozumiały, studenci mają np. rozwijać wiedzę i umiejętności w odniesie do dokumentacji pracy tłumacza i pracownika biurowego. Nie jest więc jasne czy mają wykonywać czynności tłumacza i pracownika biurowego, czy tylko je dokumentować, czy też jedynie poszerzać w tym zakresie wiedzę. Przy tym ogólnym i niezrozumiałym opisie Uczelnia ceduje przygotowanie programu praktyki i wskazanie opiekuna praktyki na praktykodawcę, przy czym program praktyki nie określa ani wymagań wobec instytucji przyjmujących na praktykę zawodową, ani wymagań wobec opiekunów praktyk.

12. Nie zostały opracowane specyficzne dla kierunku zasady dyplomowania.

W programie studiów przyjęto, że prace dyplomowe będą dotyczyć szeroko rozumianej lingwistyki stosowanej, ale nie określono merytorycznych kryteriów jakie powinna spełniać praca dyplomowa na studiach pierwszego stopnia z uwzględnieniem progresu kompetencji między poziomami studiów.

13. Zasady rekrutacji nie odpowiadają koncepcji kształcenia i nie zapewniają kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanego poziomu kompetencji językowych.

Koncepcja kształcenia zakłada, że absolwenci w zakresie języka niemieckiego osiągną poziom C1 ESOKJ zarówno w zakresie języka angielskiego jako kontynuowanego jak i rosyjskiego jako prowadzonego od poziomu zero - poziom B2. Oferta studiów kierowana jest do osób z kompetencjami w zakresie języka niemieckiego i angielskiego na minimalnym poziomie A2, ale zasady rekrutacji weryfikują kompetencje językowe tylko z jednego, wybranego przez kandydata języka obcego, więc umożliwiają przyjęcie na studia kandydatów bez znajomości języka niemieckiego lub angielskiego.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu w Białymstoku.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek